



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vitruvius Itervm Et Frontinus

Vitruvius

Florentiae, 1513

De eruditione. Caput. I.

urn:nbn:de:hbz:466:1-12979

tem postea cum Demetrius phalereus Athenis rerū
potiretur, Phylon ante templum in frōte columnis cō-
stitutis prostylon fecit. Ita aucto uestibulo laxamen-
tum iniantibus operiq; summam adiecit auctorita-
tem. In asty uero Iouem olympium amplo modulorū
comparatu, corinthiis symmetriis & proportiōibus
(uti supra scriptum est) architectādum Cossutius su-
scipisse memoratur. Cuius cōmentarium nullum est
inuentum, nec tamen à Cossutio solum de his rebus
scripta sunt desideranda, sed etiam à C. Mutio, qui
magna sciētia confusus ædes Honoris & Virtutis Ma-
rianæ cellæ, columnarumq; & epistyliorum symme-
trias legitimis artis institutis perfecit. Id uero si mar-
moreum fuisset, ut haberet, quemadmodum ab arte
subtilitatem, sic ab magnificentia & impensis aucto-
ritatē, in primis & summis operibus nominaretur,
Cum ergo & antiqui nostri inueniantur nō minusq;
græci fuisse magni architecti, & nostræ memoriæ sa-
tis multi, & ex his pauci p̄cepta edidissent, nō puta-
ui silendū, sed disposite singulis uoluminibus de sin-
gulis exponendum. Itaq; quoniam sexto uolumine
priuatorum ædificiorum rationes perscripsi, in hoc
qui septimum tenet numerum de expolitionibus, q;
bus rationibus & uenustatem & firmitatem habere
possint, exponam.

De ruderatione. Caput. I.

Rimumq; incipiam de ruderatione, quæ
principia tenet expolitiōum, uti curiosius
summaq; puidētia solidationis ratio ha-
beat. Et si plano pede erit ruderandum, quæramur

solum si sit perpetuo solidum, & ita exequetur & inducatur cum statamine rudus, si aut omnis aut ex parte, congestitius locus fuerit, fistucationibus cum magna cura solidetur, In cōtignationibus uero diligenter est animaduertendū, ne quis paries, qui nō exeat ad summum sit extructus sub pauimentum, sed potius relaxatus supra se pendentem habeat coaxationem, Cum enim solidus exit, contignationibus arefcentibus, aut pandatione sidentibus, permanēte structurae soliditate, dextra ac sinistra secundum se faciunt in pauimentis necessario rimas, Item dāda est opera, ne commisceantur axes esculini quernis, q̄ querni simul humorem perceperunt se torquentes rimas faciunt in pauimentis, Sin autem esculus nō erit, & necessitas coegerit propter inopiam uti quernis, sic uideatur osse faciundum, ut secentur tenuiores, quo minus enim ualuerint, eo facilius clauis fixi continebuntur, Deinde in singulis tignis extremis partibus axis bini clauis figuntur, uti nulla ex parte possint se torquendo anguli excitare, Namq; de cerro, aut fago seu farno, nullus ad uetustatem potest permanere. Coaxationibus factis, si erit filex, si non palea substernatur, uti materies ab calas uitis defendatur, Tunc insup statuminetur, ne minore saxo, q̄ qui possit manum implere, Statuminationibus inductis rudetur, Rudus si nouum erit ad tres partes una calas miscetur, si rediuuium fuerit quinq; ad duum mixtiones habeant respōsum, Deinde rudus inducatur, & uectibus ligneis decuriis inductis crebriter pinsatione solidetur, & id non minus pinsum absolutum

LIBER

crassitudine sit dodrantis. Insuper ex testa nucleus
 inducatur, mixtionem habens ad tres partes unā cal-
 cis, ut ne minore sit crassitudine pavimentum digito-
 rum senum, Supra nucleum, ad regulam & libellā
 exacta pavimenta struātur, siue sectilibus, seu tes-
 seris, Cum ea extructa fuerint & fastigia extructio-
 nes habuerint, ita fricentur, uti si sectilia sint, nulli
 gradus in scutulis, aut trigonis, aut quadratis, seu fa-
 uis extent, Sed coagmentorum compositio planā ha-
 beat inter se directionem, Si tesserae structum erit,
 ut ea omnes angulos habeant aequales nullibiq; atri-
 catura extantes, Cum enim anguli non fuerint omnes
 aequaliter plani, non erit exacta, ut oportet fricaturā,
 Item testacea spicata tiburtina sunt diligēter exi-
 genda, ut non habeant lacunas, nec extantes tumu-
 los, sed sint extenta, & ad regulam perfricata, Super
 fricaturam (leuigationibus & polituris cum fuerint
 pfecta) incernatur marmor, & supra loricae ex cal-
 ce & arena inducatur, Sub dio uero maxime idonea
 faciunda sunt pavimenta, q̄ contignationes humo-
 re crescentes, aut siccitate decrescentes, seu pandatio-
 nibus fidentes, mouendo se faciunt uitia pavimētis,
 Praeterea gelicidia & pruina non patiuntur ea inte-
 gra permanere, Itaq; si necessitas coegerit, ut mini-
 me uitiosa fiant, sic erit faciundum, Cū coaxatum fue-
 rit, super altera coaxatio transversa sternatur, cla-
 uisq; fixa duplicem praebeat contignationi loricationem,
 deinde ruderis nouo tertia pars testae misceatur,
 calcisq; duae partes ad quinq; mortarii mix-
 tionibus praestent responsum, Statuinatione facta,

rudus inducatur, idq; pinsum absolutū ne minus pe-
de sit crassum, Tunc autem nucleo inducto (uti su-
pra scriptum est) pauimentum è tessera grandi cir-
citer binum digitum cesa struatur, fastigium habēs in
pedes denos, digitos binos, qđ si bene tēperabitur, &
recte fricatum fuerit ab omnibus uitiis erit tutū, Vti
autem inter coagmenta materies ab geliciis ne la-
boret, fraabus quotānis ante hyemem saturetur, ita
non patietur in se recipere gelicidii pruinā, Sin au-
tem curiosius uidebitur fieri oportere, tegula bipeda-
les inter se coagmentatae supra rudus substrata ma-
teria collocentur, habentes singulis coagmentorū fron-
tibus excisos canaliculos digitales, quibus iūctis im-
pleantur calce ex oleo subacta, confricenturq; inter se
coagmenta compressa, Ita calx quae erit hærēs in ca-
nalibus dure scendo non patietur aquam, neq; aliā
rem per coagmēta transire, Cum ergo fuerit hoc ita
perstratum supra nucleus inducatur, & uirgis cedē-
do subigatur, Supra autem siue ex tessera grandi, si-
ue ex spica testacea struantur, fastigiis, quibus est su-
pra scriptū, & cū sic erunt facta non cito uitiabūtur.
De maceratione calcis ad albaria opera & tectoria
perficienda. Caput. II.

Vm à pauimentorum cura discessum fue-
rit, tunc de albariis operibus est explican-
dū, Id autem erit recte, si glebae calcis op-
timae ante multo tempore q̄ opus fuerit macerabūtur,
uti si qua gleba parum fuerit in fornace cocta, in ma-
ceratione diuturna liquore deferuere cocta, uno te-
nore concoquatur, Namq; cum non penitus macerata,